

В.М. Ждан, М.Д. Король, О.Д. Оджубейська, Д.М. Король

КАФЕДРИ ПРОПЕДЕВТИКИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ВДНЗ УКРАЇНИ «УКРАЇНЬСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ» — 20 РОКІВ

Від 15 січня 1991 року почалася діяльність кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології та матеріалознавства, провідною метою якої були, є і будуть навчання та виховання студентської молоді, майбутніх кваліфікованих лікарів-стоматологів.

Створення кафедри було зумовлене збільшенням обсягу навчальної, наукової, методичної роботи і штату кафедри ортопедичної стоматології, тому рішенням вченої ради Полтавського медичного стоматологічного інституту кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології стала окремим підрозділом у складі стоматологічного факультету.

Самостійність спонукала до необхідності організації, розробки й удосконалення всіх напрямів роботи кафедри: навчальної, методичної, наукової, лікувальної і виховної. Базою кафедри залишалась обласна стоматологічна поліклініка, де в її розпорядженні були 2 клінічні зали на 8 крісел, 2 асистентські та зуботехнічна лабораторія.

Під керівництвом першого завідувача кафедри доц. Різника Б.М. співробітниками кафедри, серед яких на той час були проф. Шилова Г.Б., доц. Почтарьов А.О., к.мед.н. Нідзельський М.Я., к.мед.н. Грімов А.В., к.мед.н. Коник Г.П., к.мед.н. Шиян Є.Г., ас. Давиденко Г.М., клінічні ординатори Кіндій Д.Д., Волобуєв А.М., ст. лаборант Оджубейська О.Д., лаборант Литвишко Н.В., зубні техніки Атанова Л.Л. та Кушнір В.О., відповідно до профілю дисципліни було організовано навчальний процес, визначені на-

прямки наукової та методичної роботи.

З квітня 1994 року кафедру очолив Михайло Дмитрович Король, нині доктор медичних наук, професор.

Для вирішення багатьох питань, пов'язаних із якістю навчального процесу, колектив кафедри вийшов з ініціативою про створення стоматологічної поліклініки Української медичної стоматологічної академії, яка б стала її базою.

Усі співробітники разом зі студентами будівельної бригади брали безпосередню участь у реконструкції приміщень студентського гуртожитку по вул. Навроцького, створюючи всі необхідні структурні підрозділи.

Нині в розпорядженні кафедри 6 клінічних залів, устатковані 18 стоматологічними установками «Сатва-Компакт», 7 навчальних зуботехнічних лабораторій із допоміжними приміщеннями та необхідним оснащенням, 2 навчальні кімнати та 2 лекційні аудиторії, терапевтичний і хірургічний кабінети, операційний блок, рентгенкабінет, 5 зуботехнічних лабораторій, які забезпечують виготовлення ортопедичних конструкцій хворим, що звернулися в поліклініку для лікування.

Тривалий час на кафедрі працювали досвідчені зубні техніки вищої категорії Ніколаєнко О.І., Атанова Л.Л., Колісник Л.Н., Федоша О.І. – справжні майстри своєї справи. Найскладніші зуботехнічні конструкції виходили з їхніх «золотих рук» доскональними, естетичними, зручними і добротними в користуванні. Старший зубний технік Колісник Л.Н. багато років

ділилася досвідом виготовлення зубних протезів із коштовних металів і сплавів. Зубний технік Федоша О.І., який стажувався в Англії та Німеччині, допомагав опанувати виготовленням металокерамічних протезів, які натеper найдосконаліші в естетичному плані.

Щоб розв'язати проблему забезпечення стоматологічних установ кваліфікованими зубними техніками, в 1995 р. на базі кафедри зусиллями ректора академії, проф. Скрипнікова М.С. і завідувача кафедри Короля М.Д. за ліцензією Міністерства освіти України було відкрите зуботехнічне відділення, яке з 2004 р. ввійшло до складу медичного коледжу академії.

Підготовку майбутніх зубних техніків зі спеціальних дисциплін проводять досвідчені фахівці кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології, які за ці роки створили належну матеріальну і навчально-методичну базу та підготували серію навчальних посібників для студентів зуботехнічних відділень.

За час свого існування відділення підготувало 440 молодших спеціалістів із кваліфікацією зубного техника, 109 із них продовжили навчання на стоматологічному факультеті академії, 9 випускників працюють викладачами і зубними техніками на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології та зуботехнічному відділенні.

З 2005 р. з ініціативи завідувача відділення доц. Кіндія Д.Д. та за підтримки ректорату академії і Міністерства охорони здоров'я України було проведено чотири Всеукраїнські конкурси студентської фахової майстерності зі спе-

ціальності 5.110109 «Стоматологія ортопедична». У них брали участь представники 15 зуботехнічних відділень медичних навчальних закладів України I-IV рівнів акредитації, призери однієї з номінацій згідно з умовами конкурсу зараховувалися на стоматологічний факультет медичних ВНЗ України без вступних іспитів.

З метою оптимізації навчання студентів та поліпшення умов викладання ортодонції наказом № 428-у від 27.07.1998 р. викладання навчальної дисципліни «Ортодонція та дитяче протезування» почалося на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології, яка надалі стала іменуватися як кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології та ортодонції.

Четвертий етап в історії ортодонції академії тривав на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології з 1998 р. до 1.09.2005 р. Це були роки плідної методичної, наукової та навчальної роботи. За останні 5 років створена нова методична документація відповідно до нового навчального плану: методичні рекомендації для викладачів і методичні вказівки для самостійної роботи студентів, для самостійної позааудиторної роботи українською і російською мовами. Розпочата робота над створенням методичної документації для студентів-іноземців англійською мовою.

Проф. Головка Н.В. підготувала 3 навчальні посібники для студентів стоматологічних факультетів, які надруковані з дозволу ЦМК з ВМО МОЗ України: «Ортодонція. Розвиток прикусу, діагностика зубощелепних аномалій, ортодонтичний діагноз» (2003 р.); «Профілактика зубощелепних аномалій» та «Ортодонтичні апарати» (2006 р.). Доц. Галич Л.Б. у 2006 р. видала навчальний посібник «Клініка і лікування вроджених щілин верхньої губи та піднебіння».

У практику охорони здоров'я впроваджуються нові методи лікування зубощелепних аномалій та нові методики і технології виготовлення ортодонтичних апаратів.

За 5 років лікарі-ортоданти провели лікування понад 12 тис. дітей із різними видами зубощелепних аномалій, понад 960 успішно завершили лікування складних аномалій прикусу. Проконсультовано та проведено передортопедичну підготовку порожнини рота до ортопедичного лікування майже 250 пацієнтів.

З 1.09.2005 р. курс ортодонції входив до складу кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів. Потім у колектив прийшла доц. Смаглюк Л.В., яка успішно здобула науковий ступінь доктора медичних наук і з вересня 2009 р. завідує кафедрою ортодонції академії.

Отже, нинішнім і майбутнім стоматологам на базі стоматологічної поліклініки викладаються такі дисципліни: пропедевтика ортопедичної стоматології, ортопедична стоматологія та основні технології виготовлення зубних протезів (II і III курси стоматологічного факультету).

Нині професорсько-викладацький штат кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології складають: завідувач кафедри - д.мед.н., професор Король М.Д.; д.мед.н., професор Силенко Ю.І.; доценти Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Яркоковий В.В., Оджубейська О.Д.; Ткаченко І.М., Хребор М.В., Гасюк П.А., Рамусь М.О.; к. мед. н. Малюченко М.М., к. мед. н. Зубченко С.Г., к. мед. н. Калашніков Д.В., к. мед. н. Козак Р.В., к. мед. н. Митченко О.В.; асистенти Колісник Д.А., Рибась О.В.; аспіранти Виженко Є.Є., Шульженко О.Ю., Яценко О.І.; клінічні ординатори Приборецький А.М., Мустафа Хасан; старші лаборанти Шинкаренко О.В., Скубій І.В. Із ними в тісному контакті працюють досвідчені зубні техніки: Медяник З.С., Бут В.М., Подарець Л.М., Кравченко І.В., Кислий С.М., Івков В.М., Терещенко Л.В., які мають вищу кваліфікаційну категорію.

Одним із основних видів діяльності кафедри є викладацька робота за традиційною схемою: читання лекцій, проведення практичних занять. Однак вимоги сьогодення потребують упровадження сучасних

дидактичних принципів, методів, форм і засобів організації навчального процесу, використання яких має стимулювати мотивацію, свідомість, активність і самостійність навчання, що підвищує продуктивну діяльність студентів у засвоєнні ними повноцінних знань та опануванні практичними навичками.

Останніми роками в навчальній роботі широко використовуються відеоматеріали, створені на кафедрі, читання лекцій у мультимедійному вигляді, методи проблемного навчання з використанням тестових ситуаційних завдань та алгоритмів, сучасні методи контролю і самоконтролю рівня засвоєння знань і опанування професійними вміннями. Аналіз результатів роботи кафедри з оптимізації методики викладання відображено у відповідних публікаціях і доповідях на науково-методичних конференціях.

На кафедрі підготовлені всі необхідні методичні матеріали до практичних занять, лекцій і самостійної роботи студентів. Серед інформаційних засобів навчання викладачами кафедри підготовлений та виданий міжвузівський підручник «Пропедевтика ортопедичної стоматології» (3 видання українською мовою), підручник англійською мовою з пропедевтики ортопедичної стоматології, «Атлас анатомії з біомеханікою жувально-го апарату», 27 навчальних посібників, серед яких 10 із грифом ЦМК з вищої медичної освіти, та 2 монографії. Викладачі кафедри брали участь у складанні наскрізної програми з ортопедичної стоматології, наскрізної програми з практичних навичок, навчальної програми елективного курсу «Основні технології виготовлення зубних протезів», ситуаційних тестових завдань для «КРОК-2». Професор Король М.Д. і доцент Коробейніков Л.С. підготували й опублікували в журналі «Український стоматологічний альманах» проект навчальної програми пропедевтичного курсу з ортопедичної стоматології за кредитно-модульною системою.

Під час викладання дисципліни увага студентів завжди акцентується на досягненнях ортопедичної стоматології з питань діагностики і клінічних аспектів пріоритетності у виборі конструкції протеза в комплексному лікуванні основних нозологічних форм хвороб, новітніх технологій конструювання та виготовлення ортопедичних конструкцій, використанні сучасних матеріалів.

Цьому сприяють дослідження співробітників кафедри з таких наукових тем: «Особливості третинної профілактики захворювань зубощелепної системи із застосуванням нових клініко-патогенетичних підходів та технологій», «Профілактика та лікування основних стоматологічних захворювань ортопедичними методами».

Вплив одонтопрепарування на тканини зуба й організм хворого в цілому вивчав к.мед.н., доц. Різник Б.М. У полі зору д.мед.н., проф. Шиловой Г.Б. та д.мед.н., проф. Нідзельського М.Я. були проблеми адаптації до ортопедичних конструкцій і механізми звикання до них. Способи знеболювання в ортопедичній стоматології вивчав доц. Почтарьов А.О. Проблемою підготовки й ортопедичного лікування хворих із вторинними деформаціями зубних рядів займався д.мед.н., проф. Король М.Д. Патогенез і обґрунтування лікування із застосуванням поліпептидних препаратів хворих на пародонтит вивчав д.мед.н., проф. Силенко Ю.І. Удосконалення ортопедичного лікування хворих на пародонтит — ключова наукова тема к.мед.н. Грімова А.В., якому вдалося ефективно модифікувати шину Ельбрехта, що застосовується стоматологами багатьох країн.

Мета наукових робіт к.мед.н. Коники Г.П. і к.мед.н. Кіндія Д.Д. — удосконалення техніки виготовлення знімних протезів. Розробкою методів лікування хворих із дефектами зубних рядів на основі вивчення стану тканинпротезного ложа, пародонта і зубів при користуванні різними видами ортопедичних конструкцій

займаються проф. Король М.Д., к.мед.н. Давиденко Г.М., к.мед.н. Хребор М.В., проф. Силенко Ю.І., к.мед.н. Головка С.В., к.мед.н. Малюченко М.М., доц. Ткаченко І.М., к.мед.н. Зубченко С.Г., к.мед.н. Козак Р.В., к.мед.н. Калашніков Д.В., к.мед.н. Митченко О.В. Дослідження доц. Кіндія Д.Д., доц. Оджубейської О.Д., доц. Яркового В.В., доц. Рамусь М.О. присвячені розробці питань матеріалознавства.

За результатами цих досліджень отримано близько 58 патентів і 52 рацпропозиції, опубліковано 7 монографій та понад 2100 наукових статей.

За 20 років на кафедрі захищені 7 докторських і 29 кандидатських дисертацій, підготовлені 24 аспіранти, 9 магістрів та 32 клінічні ординатори. Під керівництвом завідувача кафедри, д.мед.наук, професора Короля М.Д. захищені 20 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук: Кіндій Д.Д. (1999 р.); Оджубейська О.Д. (1999 р.); Головка С.В. (2000 р.); Писаренко О.А. (2001 р.); Ярковий В.В. (2001 р.); Рамусь М.О. (2001 р.); Малюченко М.М. (2001 р.); Ткаченко І.М. (2003 р.); Шевченко О.В. (2004 р.); Кіндій В.Д. (2005 р.); Бабін І.О. (2006 р.); Зубченко С.Г. (2007 р.); Ніколішин І.А. (2007 р.); Козак Р.В. (2008 р.); Калашніков Д.В. (2008 р.); Кіщенко М.А. (2009 р.); Чертов С.О. (2009 р.); Митченко О.В. (2009 р.); Савченко В.В. (2009 р.); Лиштва В.Г. (2010 р.).

Під керівництвом д.мед.наук, професора Силенка Ю.І. захищені 8 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук: Соколенко В.І. (1994 р.); Дігтяр Н.І. (1995 р.); Хміль О.В. (1996 р.); Давиденко Г.М. (1997 р.); Хребор М.В. (1998 р.); Бусло А.М. (2006 р.); Гаврилов В.О. (2008 р.); Копельян Н.М. (2009 р.). Проф. Силенко Ю.І. був консультантом трьох дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук: Ступницький Р.М. (2009 р.); Король Д.М. (2009 р.); Новіков В.М. (2010 р.).

Десять років видається український рецензований науково-

практичний журнал «Український стоматологічний альманах», ліцензований ВАК України, де публікуються матеріали дисертаційних робіт науковців.

Лікувальна робота кафедри проводиться згідно з «Положенням про клінічний лікувально-профілактичний заклад охорони здоров'я» на базі стоматологічної поліклініки академії, яка затверджена наказом МОЗ України від 09.12.2004 р. № 609. На проведення медичної практики (ортопедична стоматологія, терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортодонтія) отримана ліцензія МОЗ України від 6 липня 2005 р., серія АБ № 203083.

Питання лікувальної роботи співробітників кафедри та хід її виконання заслуховувалися на вчній раді академії і раді стоматологічного факультету, була отримана позитивна оцінка.

На кафедральних засіданнях заслуховуються питання про стан лікувальної роботи і методи її покращення. Виконання обсягу лікувальної роботи кафедри постійно стоїть на порядку денному засідань кафедри щомісяця.

Лікувально-консультативна робота кафедри проводиться за календарним планом та графіком роботи співробітників, а також на практичних заняттях зі студентами.

Викладачі кафедри займають активну життєву позицію, виконуючи важливі громадські доручення в академії та на кафедрі: д.мед.н., проф. Король М.Д. — голова апробаційної ради № 2 «Стоматологія», член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій, член вченої ради академії, член ради стоматологічного факультету, член ЦМК академії та циклової методичної комісії «Стоматологія», заступник головного редактора журналу «Український стоматологічний альманах», член редакційної ради 3 фахових журналів, протягом 1999–2004 рр. був деканом стоматологічного факультету.

Проф. Силенко Ю.І. — голова комісії з питань науки ОНМК академії, член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій, член редакційної ради 4 фахових журналів, відповідальний за наукову роботу кафедри; доц. Коробейников Л.С. — член циклової методичної комісії «Стоматологія», член ради стоматологічного факультету, відповідальний за навчально-методичну роботу кафедри; доц. Кіндій Д.Д. — член ректорату академії, завідувач зуботехнічного відділення медичного коледжу академії, депутат міської ради; доц. Ярковий В.В. — заступник декана стоматологічного факультету, член ради стоматологічного факультету, член ЦМК академії; доц. Оджубейська О.Д. — член профкому академії, профорг кафедри; доц. Ткаченко І.М. протягом 8 років — секретар апробаційної ради № 2 «Стоматологія», а нині навчається в докторантурі.

На базі кафедри відбулися 7 Всеукраїнських наукових конференцій. Науковці кафедри беруть активну участь у з'їздах стомато-

логів, міжнародних конференціях та симпозіумах (у Києві, Москві, Санкт-Петербурзі та ін.); обмінювалися досвідом із колегами з Німеччини та Фінляндії; друкували спільні праці зі стоматологами Білорусі. На базі стоматологічних кафедр академії проводилася Всеукраїнська олімпіада зі стоматології (кращий за фахом); наради завідувачів кафедр стоматології медичних ВНЗ України з питання подальшого покращання підготовки стоматологічних кадрів та лікувально-профілактичної допомоги населенню. Таким чином усі співробітники кафедри мали можливість долучитися до розгляду актуальних фахових проблем; одна з них — якість лікування — чи не найголовніший фактор відбору в конкуренції на ринку праці.

Викладачі кафедри, особисто провівши діагностування, лікування та спостереження за пацієнтом, разом із зубними техніками спроможні якісно виконати будь-який із відомих видів протезування, максимально враховуючи показання і бажання хворого. Мета — надати пацієнтові придатну за якістю,

зручністю, гарантіями стоматологічну допомогу: терапевтичні, хірургічні та ортопедичні послуги. Той, хто прийшов по будь-яку допомогу, має отримати її професійно — така традиція протягом десятиліть передається у ВДНЗ України «УМСА» з покоління в покоління.

Кажуть, щасливий той колектив, в історії якого написані ще не всі сторінки...

Література

1. Українська медична стоматологічна академія. 1921-2001. Історико-публіцистичний нарис. - Полтава: Дивосвіт, 2001.-326 с.

2. Досягнення і перспективи розвитку кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології Української медичної стоматологічної академії / В.М. Ждан, М.С. Скрипніков, М.Д.Король [та ін.] //Український стоматологічний альманах. -2006.- № 1, т. 1.- С. 5-8.

*Стаття надійшла
15.12.2010 р.*